

Innspill gjenåpning av kultursektoren

Stiftelsen Festivalkontoret holder til på Vega Scene i Oslo og drifter tre filmfestivaler; Arabiske filmdager, Oslo Pix og Film fra Sør. I tillegg til festivalene arbeider vi hele året med filmformidling hovedsakelig til skoleelever, både lokalt og nasjonalt.

Vi driver også prosjekter som Pix på Sykehus (for barn og unge innlagt på sykehus) og formidling av film til eldre gjennom den kulturelle spaserstokken.

Hele vår drift er rammet av covid-19, men vi har klart å arrangere både pop-up varianter av Oslo Pix i juni og august, samt en digital variant av Film fra Sør i månedsskiftet november/desember. Men billettinntektene våre er naturligvis mer enn halvert dette året, til tross for relativt godt resultat for årets heldigitale Film fra Sør-festival.

Vi har en relativt god offentlig finansiering i bunn, hovedsakelig fra Norsk filminstitutt og Oslo kommune og derfor har vi klart oss uten oppsigelser og lange permitteringer. Vi har også Fritt Ord og Sparebankstiftelsen som gode støttespillere. Uten disse i ryggen hadde vi måttet legge ned. Og støttegiverne har også vist fleksibilitet i 2020 ved at tilskudd har blitt behold selv om arrangement ikke ble gjennomført som beskrevet i søknader. Vi har kunnet omdisponere midlene innen budsjettammen.

Det har vært såkalt inngripende tiltak for alle som jobber i kultursektoren, men vi på kulturfeltet kan oppleve det som om våre nedstengninger er mindre viktig enn andre næringer.

I prosessen med gjenåpning bør myndighetene først og fremst ha en **konkret og tett dialog** med kultursektoren. Det er, slik vi ser det, kanskje det aller viktigste virkemiddelet for å komme frem til gode løsninger for hele kultursektoren i denne vanskelige tiden.

Ulike kulturfelt har også svært ulike innretninger og produksjonsmåter og det bør også hensynstas. Vi som jobber i «felten» vet hvor skoen trykker mest, og det er viktig og riktig at vi blir lyttet til både av bevilgende fagmyndigheter og departementet. Nå har flere av ordningene vært litt vanskelige å forstå og det har også hatt et preg av for lav forutsigbarhet og mangel på lange linjer. Vi vet at viruset ikke er forutsigbart, kanskje nettopp derfor bør det skisseres opp forutsigbare handlingsrom.

Det er først i år og særlig neste år at den langtverkende bøygen kommer, tror vi. Vi får for eksempel tilskudd til drift av festivaler basert på flere kriterier, der tilskuertall er ett av dem. I år (for 2021) har både Oslo kommune og NFI gitt oss tilskudd på nivå som fjoråret, men vi har ingen garantier for at de vil forsette å være er like, kall det , fleksible også i 2022.ø

Publikum har vært borte fra vår hovedarena, kinoene, i lang tid, og vi uroer oss også for at det har ført til helt nye vaner og at det må jobbes fre bunn igjen med å nå ut til vårt trofaste og voksende publikum.

Så hva trenger vi mest i både gjenåpningsprosessen og i årene fremover?

Jo; forutsigbare og langtrekkende økonomiske rammer som sikrer utvikling og produksjon av «kulturprodukter» også i periodene med nedstengning. Vi må ha et solid og godt «produkt» å tilby publikum i det øyeblikket ting åpner mer opp.

Vi, og alle andre kulturaktører, både små og store, må ha forutsigbare og rettferdige støtteordninger, som er tydelige og enkle å forholde seg til.

Det er svært tungt å jobbe i et «vakuum» der uro for økonomi er bedriftens eneste fokus. Det **tapper virksomheten for energi og skaperkraft**, og på sikt kan det føre til dårligere kulturprodukter. Hele det rike kulturlivet i Norge står nå faktisk på spill! For å være litt dramatisk.

Kunst og kultur betyr mye for veldig mange, jeg vil si at det både er limet og krydderet i samfunnet vårt. I tillegg er det viktig for ytringsfrihet, samfunnskritikk og ikke minst demokratiutvikling.

Et godt samspill mellom statlige og kommunale myndigheter i forvaltning og tilrettelegging av tiltakspakker og langsiktige støtteordninger vil bidra til å få vår vår og mange andre kulturaktører over kneika.

Kompensasjonsordninger og stimuleringsordninger er rettet mot aktører med mindre enn 60 pst i offentlig støtte. Det er forståelig, men samtidig er det mange som beveger seg akkurat over denne grensen, la oss si 62 pst, og dermed står man igjen uten mulighet for å kunne søke kompensasjon av for eks tap av billettinntekter. Det er vanskelig å bygge budsjetter for fremtiden når man beveger seg på en slik knivegg. Energien til å planlegge og skape blir også veldig preget. Og det er stor slitasje på ansatte og ledere.

I arbeidet med gjenåpning må det lages tydelige og klare retningslinjer for arrangører og visningssteder. Regler som ikke kan misforståes og som er helsefaglig utviklet. Vi kan for eks ha «sertifiserte» arrangører, som i samråd med bydelsoverlege eller andre har gjennomgang og drilling i hvordan stab og publikum må opptre.

Kinoene, som også er vår arena, har faktisk hatt veldig god infrastruktur knyttet til smittevern, ja kanskje vært blant de beste. Det har vært få om ingen smitteutbrudd og nummererte seter har gjort det enkelt å spore publikum. De bør gjenåpnes så snart som mulig, det er et helt konkret og nødvendig tiltak for at hele næringskjeden på filmfeltet kan få fast grunn under føttene på sikt.

Ting endrer seg raskt, og det er full forståelse for at viruset ikke opptre forutsigbart, nettopp derfor bør myndighetene i samråd med aktørene sørge for denne forutsigbarheten.

Vi trenger noen lange linjer å innrett oss etter, både økonomisk og organisatorisk/arrangement. Vi må ha tydelig prognosert som er lengre enn to uker for å kunne ha mulighet til å utvikle noe som helst, nå kaster vi oss nærmest rundt fra skanse til skanse.

Viktige bransjespesifikke behov for vår del av sektoren:

Som nevnt, kinoer som arena bør åpnes. En filmfestival krever et sosialt rom for å se og snakke om film sammen med andre. Digitale filmfestivaler og strømming fra sofaen er nødløsninger, og ikke fremtiden for festivaler. Muligens vil vi i fremtiden se en større miks av digitale og fysiske arrangementer, vi ser også noen fordeler med det. MEN en festival uten mennesker er ikke et kulturarrangement, og gir ingen av de viktige effektene som sosiale møtesteder gir.

Det er også svært viktig at myndighetene har god nok forståelse for det økonomiske tapet ved å arrangere ting med veldig få mennesker, derfor er gode støtteordninger helt nødvendig. Det koster like mye å lage et arrangement for 50 som for 200, og denne problemstillingen kommer til å være aktuelt gjennom hele 2021 og 2022 , minst.

Dermed ber vi at det ikke blir avkortninger i filmformidlingsstøtten som følge av lave tilskuertall! Da blir det kroken på døra for kuratert film til publikum og ikke minst skolene og alle barn og unge som trenger en større kulturopplevelse enn å se digital film i klasserommet.

Det er avgjørende for oss å opprettholde en viss aktivitet for å holde ved like kunnskapen og kvaliteten i våre arrangementer, og nettverket til filmleverandører nasjonalt og internasjonalt.

På den måten kan vi være del av en gjenåpning med nødvendig energi og kraft. Vi er gjerne med på å utvikle en enda tydeligere bransjestandarden for smittevern slik at vi snart kan slippe til og bidra til å skape glede og samhold i samfunnet!

Mvh

Åse Meyer

Daglig leder Stiftelsen Festivalkontoret.